

DISTRIKTSPLAN

Østre Sør-Varanger Reinbeitedistrikt 1-2-3

2023/24

INNHold

I. HOVEDPLAN 2023/24	3
1. BESKRIVELSE AV DISTRIKTET	3
1.1 Administrative forhold og organisering	3
1.2 Beite- og driftsforhold	3
1.3 Flytteleier	5
1.4 Anlegg og motorferdsel.....	6
1.5 Inngrep og forstyrrelser	7
1.6 Rovdyrtap og andre tap	8
1.7 Produksjon, reintall og vektstruktur	8
2. FRAMTIDIG UTNYTTING AV DISTRIKTETS BEITERESSURSER.....	9
II. INTERN PLAN.....	10
1. DETALJERT BESKRIVELSE AV DISTRIKTET	10
1.1 Intern fordeling.....	10
1.2 Distriktsregnskap.....	11
1.3 Budsjettforslag for 2023/24.....	14
2. DISKUSJON AV MULIGE ALTERNATIVER	15
2.1 Organisering	15
2.2 Beite- og Driftsplan	15
2.3 Anlegg og motorferdsel.....	15
2.4 Reintall	15
2.5 Arbeidsfordeling.....	15
3 VALG AV LØSNINGER	16
3.1 Organisering	16
3.2 Beite- og driftsforhold.....	16
3.3 Anlegg og motorisert ferdse.....	16
3.4 Reintall	16
3.5 Arbeidsfordeling.....	16

Østre Sør-Varanger Reinbeitedistrikt 1-2-3

I. HOVEDPLAN 2023/24

1. BESKRIVELSE AV DISTRIKTET

I 1934 ble distriktet 1-2-3 opprettet til tre beiteområder.

Øvre reintall for distriktet er 900 rein i vårflokk. Distriktet har et totalt areal på 783 km² med fratrekk av impedimentarealet, jordbruksarealet, husdyrbeite og hytteområder, militære anlegg, veier etc. på 350,5 km². Netto areal for reinbeite 430,6² km.

I nord grenser distriktet mot Varangerfjorden, i syd og øst mot Russland og i vest mot Pasvikelva, som er en naturlig grense.

1.1 Administrative forhold og organisering

Distriktet består av 1 siida med 2 siidaandeler og 7 husstandsmedlemmer.

Øvre reintall for distriktet er 900 rein i vårflokk. Ved telling gjennomført av reindriftsforvaltningen den 19 og 22.januar 2005, var reintallet 879.

Ved telling gjennomført av reindriftsforvaltningen 21.11.2010, var reintallet 392.

Dette viser en kraftig nedgang av reintallet på de på fem år. Reintallet har etter 2010 vært svært lavt, men tar seg nå opp igjen. Nedgangen skyldtes hovedsakelig en stor økning av fredet rovdyr i Distrikt 1-2-3.

Reindriftskartet ble sist ajourført desember 2022. Kartet viser distriktsgrenser og riksgrense og intern bruk av Distrikt 1-2-3, herunder gjerder og anlegg, flytte-/ trekkleier og årstidsbeiter. Det må tas hensyn til at sesongbeite er et resultat av variasjoner i naturen. Kartet viser beitebruk på et gitt tidspunkt og at bruken skifter både innen sesongen og over år ettersom beiteforholdene endrer seg. Kartene alene har ikke rettsvirkning.

1.2 Beite- og driftsforhold

Vi har 3 hovedområder hvor reinen beiter i siidaen vår.

Distrikt 1. Pasvikneset - Rádjáduottar

Dette er området nord for riksveien fra Vintervollen til Grense-Jakobselv. Dette er vår- og sommerbeite med kalvingsområder. Beitetid er i hovedsak i perioden 20 april til 1. November. Området blir først bart om våren, dermed begynner grønnbeite å vokse tidligere enn ellers i distriktet. Det er av svært stor betydning for simlene som skal kalve, at de kommer til grønnbeite tidligst mulig etter at de har kalvet.

Arealet

Bruttoarealet for området er beregnet til 158,8 km². Impedimentarealet (berg og vann) er beregnet til 51,9 km². Fra dette arealet er det beregnet at det går bort 7,8 km² til jordbruksareal, husdyrbeite og hytteområder. Det er da tilbake 99,1 km² beiteland.

Beiteundersøkelsen viste at av bruttoarealet var:

32,7 % impediment

3,6 % skogsmark

48,5 % lavmark

13,0 % blåbær- og smylemark

2,6 % bra myr

3,2 % mindre bra til dårlig beitemark.

Distrikt 2. Karpelv - Siidejokha

Området sør for riksveien fra Storskog og øst til Grense-Jakobselv er reinen om høsten og vinteren med normal beitetid fra 15. august til 5. Mai. I områdene Pandor, Trangdalen, Karpdalen, og syd mot Hundvann/Bøssevann har vi reinen i hovedsak om høsten og utover i februar måned. Beitet egner seg godt til høstbeite da det er mye skogsområder. Disse områdene samt Holmvassdalen er også meget viktige parringsområder for reinen. Nærmere beskrevet på vedlagt kart.

Området fra Ishavsveien og nord til Grensejakobselvveien benyttes mye fra februar og ut april måned.

Arealet

Bruttoarealet for området er 405,4 km². Impedimentarealet (berg og vann) er beregnet til 34,4 km². I tillegg kommer fradrag av jordbruksareal, hytteområder, militære anlegg, veier og store områder som er ødelagt av forurensing fra Russland, til sammen utgjør dette ca. 170 km². Dette distriktet utgjør da ca. 201,0 km² til nettoareal for reinbeite.

Beiteundersøkelsen viser at av bruttoarealet var:

8,5 % impediment (berg og vann)

48,0 % skogsmark (derav 0,2 % furu)

65,2 % lavmark (derav 3,3 % myr)

22,5 % blåbær- og gressmark

4,5 % bra myr

2,5 % mindre bra til dårlig beitemark.

Distrikt 3. Holmengråneset - Vinni

Området er helårsbeite. Fra nordenden av Store Ropelvvann og sydover til fylkesvei 8860 blir mye brukt til høstbeite. Og området nord av Store Ropelvvann brukes i hovedsak til kalvingsland selv om hele dette området brukes som helårsbeite. Vi tilstreber å dele flokken med kalvende simler mellom dette kalvingsområdet og kalvingsområdet beskrevet under Distrikt 1, dette for å minske beitepresset på områdene.

Arealet

Bruttoarealet for område 3 er oppmålt til 216,8 km². Impedimentarealet (berg og vann) er 76,3 km². Dette gir et nettoareal på 140,5 km². Fra dette arealet har vi beregnet at det går bort 10 km² til jordbruksareal, private eiendommer og hytteområder.

Det er da tilbake 130,5 km² til reinbeiteland.

Beiteundersøkelsen viste at av bruttoarealet var:

35,2 % impediment
31,4 % skogsmark (derav 0,3 % furu)
47,1 % lavmark (derav 2,4 % myr)
13,8 % blåbær- og gressmark
0,9 % bra myr
3,0 % mindre bra til dårlig beitemark.

«FORUT» forskningsstiftelse ved universitetet i Tromsø hadde beitegranskning i dette distriktet 1-2-3 i 1970/73 og i 1988.

Rapporten fra «FORUT» i 1970/73 var at vi kunne ha 1860 rein på vinterbeite, mens rapporten fra beitegranskningen i 1988 var at det ikke var beite for mer enn 797 rein på bar marks beite.

Det har vært flere andre forskningsfolk utenom «FORUT» og gransket dette distriktet angående forurensningen. Alle er kommet fram til at det er svært store skader på vegetasjonen.

Den store reduksjonen av reinbeitene skyldes den store forurensningen fra Russland.

Fra 1985 ble reinflokken halvert på grunn av forurensningen fra Russland.

I desember 2021 ble Nikkelverket i Nikkel, Russland lagt ned og forurensningen er stoppet. Det ligger trolig spor etter forurensningen i bakken.

Distriktet har prøvd å holde reinen unna de områder som har vært mest skadet av forurensningen, slik at disse områdene ikke skulle bli til ørken. Fôring av reinen om vinteren kan hjelpe på at områdene kan komme seg tilbake.

I september blir reinen tatt i gjerdet ved Urdalsvatna for merking og slakting.

I november og desember blir reinen tatt i gjerde ved Pandurhøgda til merking og slakting.

I januar, februar, mars og april er det gjeting og foring av reinen.

I mai, juni, juli og august er det oppsyn av reinen, samt slåtte av skjefte og høy, reparasjoner av gjerde etc.

Det er meget viktig at Grensegjerdet mot Russland er i god stand. I den senere tid har russiske myndigheter klaget på at rein trekker over på Russisk territorium. De vil kreve erstatning for rein som trekker over grensen. Vi ber om en fast ordning slik at grensegjerdet blir vedlikeholdt.

1.3 Flytteleier

I reindriftskartet er viktige flytteleier markert. Flytteleiene er særlig viktig for reindriften og har et særskilt vern etter reindriftslovens § 22.

Forsvaret har nå tatt i bruk Grensestasjon Jarfjord ved Ulveskardet, som ligger i/inntil flytteleia mellom distrikt 2 Karpelv og distrikt 3 Holmengråneset. Det ble i forbindelse med bygging av stasjonen inngått avtale mellom Forsvarsbygg og distriktet om avbøtende tiltak. Flytting av rein viser seg å være vanskeligere enn først antatt forbi denne «flaskehalsen» og Forsvarets aktivitet var for forstyrrende til at vi lyktes med flytting mellom Karpdalen og Holmengråneset januar/februar 2018. I 2019 la vi om flytteleia i område Risevann-Ulveskardet-Taraldsenfjellet og lyktes derfor med flytting forbi Forsvarets stasjon. Den nye flytteleia (traseen) fungerer godt. Utfordringen er å holde dialog med Forsvaret slik at de legger ned sine aktiviteter i området når flyttinga foregår. Vi skal i år rydde hovedtraseen forbi stasjonen, slik at vi i fremtiden kan bruke også denne traseen.

1.4 Anlegg og motorferdsel

I reindriftskartet er bolig, gjeterhytter, sperregjerder, arbeidsgjerder og slakteanlegg markert.

Distriktet har 4 gjeterhytter:

1 hytte ved Oterbekken, Korp fjell

1 hytte ved Holmengråvannet

1 hytte ved Pandurhøgda, Karpbukt.

1 hytte ved Røvermyra, Svartaksla, som ble bygd høsten 2002.

Hytten som er avmerket på kart ved Vierat er privat eid.

Framtidsplanen er å utvide hytte ved Holmengråvannet, og bygge ny hytte i Holmsjødalen og ved Hundevann.

Distriktet har 3 reingjerder:

1 merke og slaktegjerde ved Urdalskrysset, Urfjellet. (Viksjøkrysset). Dette gjerdet ble satt opp i august 2001. Anlegget har behov for oppgradering.

1 merkegjerde på Røvermyra, Svartaksla

1 merkegjerde og slaktegjerde på Pandurhøgda, Karpbukt. Dette gjerdet ble ombygget og ferdigstilt i oktober 2009. Anlegget ved Pandur har behov for oppgradering.

Sperregjerdet mellom Holmengråfjorden og Gonagasluuokta har distriktet revet vinteren 2021, også merkegjerdet som var der er revet.

Merkegjerde ved Oterbekkhytta ble revet i 2019.

Det blir levert levende rein til godkjent slakteri. Vi har derfor ingen problemer med slakteavfall.

Angående motorisert ferdsel så brukes snøscooter, ATV'er, tohjulinger og båt. Det vil bli benyttet bar mark kjøretøy til samling av rein for merking og slakting i gjerdet ved Urdalskrysset. Utenom dette arbeidet vil Forsvarets barmarks løypenett, samt "tanksvei" fra Urdalen til Hundevann i hovedsak bli benyttet.

Distriktet har to droner som brukes til samling og flytting av rein.

September 2001 ble det benyttet helikopter til å ta rein i gjerdet ved Urdalskrysset, med bra resultat. Vi kan i fremtiden komme til å måtte bruke helikopter.

Anlegget ved Pandur vil bli brukt for merking og slakting i november/desember. Det er meget vanskelig å føre rein over Karpelva før vassdraget er islagt.

Veien opp til merke og slakte gjerdet ved Pandur er utbedret i november 2003 slik at dyretransporten ikke skal ha problemer med å ankomme dette anlegg.

For øvrig benyttes det offentlige veinettet innenfor distriktet. Herunder E105, Fv. 8860 fra Storskog til Grense-Jakobselv, inklusive kommunale sideveier og Ishavsveien (fra Tårnet til Korp fjellet). Fv. 3540 fra Elvenes til Jakobsnes og kommunal vei til Renøysund.

1.5 Inngrep og forstyrrelser

I distrikt 1 Pasvikneset er det utlagt tre store hytteområder med flere enkeltliggende hytter. Forsvaret har to anlegg i området. Veien mellom Vintervollen og Grense Jakobselv (Fv. 8860) deler området i to og er utfartsåre for folk som benytter området til friluftsliv mm., det er lagt ned férist ved Bjørnstad og Kirka i Grense Jakobselv ifm. sperregjerdet. Det er utlagt 1 elg jaktfelt i området.

I distrikt 2 Karpelv er det utlagt to store hytteområder med flere enkeltliggende hytter., Forsvaret har fem militære anlegg i området. Til disse anlegg går det kraftlinjer og kjørøløyper. Veien mellom Tårnet og Korp fjell (Ishavsveien) deler området i to og er utfartsåre for folk som benytter området til friluftsliv mm. Det er utlagt 2 elg jaktfelt i området.

I distrikt 3 Holmengråneset er store områder lagt ut til hytteområder (7-8). Det er 2 elg jaktfelt i området, samt 4 snøscooterløyper. Det er også en helårs turløype fra Reinøysund til Holmengrå fyr og en fra Ropelv til Øretoppen.

Under har vi kommentert de inngrep og forstyrrelser som vi opplever som de mest negative for reindriften:

Hytteområdene i distriktet skaper en jevn trafikk av menneskelig ferdsel i hele distriktet. Fv. 8860 og Ishavsveien fungerer som utfartsåre for folk.

En turløype fra Reinøysund til Holmengrå fyr gir økt trafikk av fot turister tvers gjennom distriktets vår beiteland og kalvingsland.

En turløype fra Ropelv til Øretoppen gir økt trafikk av fot turister tvers gjennom distriktets vår beiteland og kalvingsland.

De siste årene har det vært tiltakende ferdsel med hundespenn i distriktet, disse bruker i hovedsak offentlige skuterløyper men er også observert i beiteområdene og kalvingsland.

Som en følge av Schengen-avtalen har forsvaret hatt en meget omfattende utbygging av hytter og anlegg i distriktet. Dette har medført til stor trafikk i området. Videre har forsvaret lagt ut traseer for kjøring med terreng gående kjøretøy på bar mark.

Dette utgjør store områder med tapt beiteland.

Vi ber innstendig om at slik ferdsel må følge den Russiske grense.

Forvaret etablerte sommeren 2015 en «hemmelig» kabel mellom anlegget på Viksjøhøgda og Tårnet. Kabelen ble gravd ned med store gravemaskiner og sårene i terrenget vil være synlige i mange tiår framover. Dette medfører beitetap for distriktet. I tillegg er traseen ikke ryddet for stein og flere partier framstår som et «steingjerde» til hinder for ferdsel med ATV og

snøskuter.

Menneskelig ferdsel kan enkeltvis se uskyldig ut, men fører i konsentrert omfang til at reinen forstyrres gjentatte ganger og i verste fall trekker bort fra gode beiteområder.

Reinen taper energi dels ved stressende flukt, dels gjennom mindre tid til beiting og dels ved at den tvinges over på roligere, men dårligere beiter. Simler og kalver er veldig vare for forstyrrelser, og da spesielt i kalvingstiden.

Det er gjort en økning i antall elgfelt i distriktet, fra 3 til 4 jaktfelt. Elg jakta foregår i reinens brunstområder og medfører en viss forstyrrelse i en meget viktig periode.

1.6 Rovdyrtap og andre tap

Kongeørn, jerv, gaupe og bjørn har etablert seg i dette reinbeitedistriktet.

Siden vinteren 1999/2000 har vi registrert at kongeørn har tatt rein, hovedsakelig ungdyr og kalv. Vinteren 2022 fikk vi dokumentert at kongeørn også tar voksne simler.

Fra sesongen 2003/2004 og frem til senvinter 2023 har vi dokumentert rein som er tatt av både gaupe, jerv og konge ørn.

Vinteren 2005 ble det også dokumentert at rein har blitt drept av ulv.

Siden 2007 har det flere ganger vært dokumentert yngling av gaupe.

Kongeørn hekker i distriktet.

Siden våren 2008 er det observert bjørn i kalvingsland. Det blir årlig dokumentert ynglinger i distriktet. Hvert år blir det dokumentert bjørn i kalvingslandet. Med en økende bjørnestamme i området vil tap til bjørn trolig være en trussel mot kalvetilgangen i distriktet framover.

I tillegg til fredet rovdyr har distriktet stadig «besøk» av løshunder fra Russland. Sist vinteren 2022 ble flere rein drept av slike hunder.

Distriktet har hatt et meget stort kalvetap mellom fødsel og merking siden 2006, som er meget vanskelig å dokumentere på bar mark. Vi mener at dette er tap som skyldes fredet rovvilt.

Hovedsakelig på grunn av stort rovdyr tap har slaktekvantumet og reintall siden 2006 falt betydelig og har ligget lavt over flere år. Se av punkt 1.7 nedenfor og tidligere innsendt dokumentasjon.

1.7 Produksjon, reintall og vektstruktur

Tabellen under viser utviklingen i slaktekvantum og reintall for de siste 8 årene.

År	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Reintall	538	553	589	621	668	673	645	612
Slaktekvantum (kg)	2467	2699	2426	3165	2959	3926	7261	8722

Reintallet har ligget lavt over en 10-15 års periode. Vi har sakte men sikkert økt reintallet og har en ung simpleflokk. Vi håper å kunne øke reintallet opp til øvre reintall innenfor neste 10 årsperiode. Med generasjonsskifte i flokken har vi hold slaktekvantumet lavt. I driftsåret 21/22 tok vi et lite steg i riktig retning, hvor vi for første gang på mange år leverte to slaktebiler. I driftsåret 22/23 har vi ytterligere økt slaktekvantumet. Vi håper på å kunne holde dette nivået framover. Vi ønsker å holde en liten flokk med høy produksjon og kommer til å jobbe for en sunn flokkstruktur i årene framover.

Under er det gitt en oversikt over reintallsfordelingen mellom driftsenhetene i distriktet

pr. 31. mars 2023

Reintallsgruppe	<30 rein	30-70 rein	71-200 rein	201-400 rein	401-600 rein	>600 rein
Antall driftsenheter	0	0	0	2	0	0

2. FRAMTIDIG UTNYTTING AV DISTRIKTETS BEITERESSURSER

Distrikt 1-2-3 grenser i vest mot Pasvikelva, i syd og øst mot Russland og i nord mot Varangerfjorden. Dette er et innesperret reinbeiteområde, og har ikke innblanding av andre reinflokker. Distriktet har både høst, vinterbeite og sommerbeite områder, samt helårs beite. De store forurensingene fra Nikkelverket har ført til at det alt vesentligste av lavdekket er gått tapt. Med nedleggingen av Nikkelverket i 2020 har vi et håp om at lavdekket i de historiske vinterbeitene vil ta seg opp igjen i årene framover. Det er jevnt over utbygging av hytter, samt betydelige militære utbygginger og stor militær aktivitet i distriktet.

I tillegg ser vi flere utfordrende vintersesonger med mye snø og låste beiter, som på grunn av klimaendringene nok blir mere vanlig framover.

Dette har ført til endring i beiteutnyttelsen og distrikt 1-2-3 blir mer og mer benyttet som helårs beite.